

## حقوق تجارت

که در بازار خرید و فروش میشوند ممکن است در نتیجه تقاضای زیادی که برای خرید يك نوع سهم یا قرضه پیدا میشود ارزش آن ترقی و یا بالعکس در نتیجه ضررهائی که شرکت مینماید قیمت سهام تنزل نماید.

وقتی که ارزش اسمی با ارزش حقیقی سندیکی است آنرا ارزش برار (au pair) میگویند - وقتی که ارزش اسمی از ارزش حقیقی کمتر باشد آنرا ارزش کم در برابر (au dessus du pair) و هرگاه ارزش اسمی بیشتر از ارزش حقیقی باشد ارزش بیشتر در برابر (au dessous du pair) نامیده میشود.

### نام شرکت

نام شرکت سهامی معمولاً عبارت از کلماتی خواهد بود که نوع عملیات شرکت را میرساند مثل شرکت سهامی قند- شرکت سهامی اتوموبیل.

ولی مانعی نخواهد بود که يك اسم مخصوصی برای آن انتخاب کنند چنانکه ممکن است شرکتی برای اتوموبیل رانی تأسیس کرد بنام شرکت سهامی بادیا و غیره.

رعایت دو شرط در نام شرکت سهامی لازم است.

۱ - کلمه (شرکت سهامی) باید در آن قید شود

۲ - نام هیچیک از شرکاء نباید در آن داخل باشد

مقصود قانون (ماده ۲۲) این است که در نظر اول نوع شرکت معلوم گردد و همچنین نام هیچیک از شرکاء نباشد تا شخصیت او موجب اشتباه اشخاصی که میخواهند با شرکت معامله نمایند نگردد در بعضی کشورها مانند انگلیس و آلمان بشرط آنکه کلمه شرکت سهامی (در انگلیس Co. Limited) قید شود مانعی نخواهد بود که نام شریکی بمناسبت خدمتی که انجام داده و یا موسس بوده است در نام شرکت وارد باشد بنظر میآید که رویه متخذ قانون تجارت ما مفید تر باشد

قانون تجارت برای قرضه ها شرطی قائل نشده است ولی در عمل بهمین طریق رفتار خواهد شد یعنی قرضه را هم بمبلغ های کوچک متساوی تقسیم مینمایند و ممکن است بقطعات کوچک هم تقسیم شود.

بعلاوه بر طبق قانون تجارت حد اقلی برای قیمت سهام مقرر است یعنی « در صورتیکه سرمایه شرکت های سهامی از دو بیست هزار ریال تجاوز نکند سهام یا قطعات سهام نباید کمتر از پنجاه ریال باشد و هرگاه سرمایه زائد بر دو بیست هزار ریال باشد سهام و قطعات سهام کمتر از یکصد ریال نخواهد بود »

تعیین حد اقلی برای سهام از آن نظر است که وقتی اشخاص پول بشرکت بدهند که در حقیقت حداقلی باشد که بتوان گفت در نتیجه پس اندازی تبدیل بسرمایه شده است. ولی این دلیل در صورتی کافی بود که ارزش پول تغییر زیاد نمیکرد - هر منطقی که در تعیین پنجاه ریال یا صد ریال بعنوان حد اقل در سال ۱۳۱۱ بوده است در امروز متزلزل گردیده زیرا ارزش پنجاه ریال سابق خیلی بیشتر از پنجاه ریال امروزی است پس اگر واقعاً همین حد قیل لازم باشد باید بنسبت تغییر ارزش پول لااقل برای صدور سهام جدید تغییر بکنند و چون این عملی نیست وجود این حداقل هم با وجود اینکه ضرری ندارد زائد بنظر میرسد ولی قانون حد اکثری معین نکرده است و میتوان قطعات سهام را بهر اندازه بخواهند بزرگتر کنند ولی طبیعی است که شرکت سهامی بیشتر متمایل بکوچک کردن سهام است تا سرمایه زیادتری بتواند جلب کند و الا اگر احتیاج بآن نداشت ممکن بود شرکت را بصورت دیگری تشکیل دهد.

قیمت حقیقی سهام یا قرضه ها عبارت از قیمتی است

پذیره نویسی Sousecription - بر طبق قانون تجارت تشکیل شرکت سهامی وقتی محقق میشود که تأدیه تمام سرمایه شرکت تعهد شده باشد (ماده ۳۸)

واز طرف دیگر مقرارت که قبل از تشکیل شرکت سهام با اسم یا بی اسم یا تصدیق موقتی سهام نمیتوان صادر کرد (ماده ۲۹).

پس بعد از نوشتن اساسنامه کار عمده مؤسین جمع آوری تعهدات است.

برای جلب شرکاء مؤسین اعلامیهها (Pros Pectis) صادر مینمایند که در آن جواز قصد تشکیل شرکت داده مقصد آن و اصول اساسنامه که برای آن تهیه شده است با اطلاع عموم میرسانند - برای اینکه سهام شرکت تعهد شود باید اشخاص و رقه را که حاکی از قبول پرداخت قیمت يك یا چند سهم است امضاء نمایند این عمل را پذیره نویسی Sousecription مینامند.

مؤسین شرکت ممکن است تمام سهام را خود پذیره نویسی کرده و بعداً درصدد فروش آنها برآیند یا اینکه شروع بجلب اشخاص برای پذیره نویسی کنند.

پذیره نویسی و یا فروش اسناد را ممکن است مستقیماً عمل کنند یا این طریق اعلان نمایند که در محل معینی اشخاص میتوانند برای پذیره نویسی مراجعه نمایند.

این طریقه برای شرکتهائی که تازه تشکیل میشود مشکل است زیرا مردم اعتماد نمیکند مگر آنکه شرکتی که تأسیس میشود مؤسس آن مثلاً دولت یا يك شرکت بزرگی که سابقه حسن شهرت دارد باشد - یا آنکه سهامی که پذیره نویسی آنرا میخواهند برای افروندن سرمایه باشد که موضوعی است که بعداً مطالعه خواهد شد.

همچنین ممکن است که پس از پذیره نویسی مؤسین اسناد را در بورس بفروش برسانند. این طریق هم همان عیب طریقه سابق را دارد.

باینجهت معمولاً متوسلینا نگها میشوند زیرا آنها با سرمایه داران طرف معامله هستند و سعی خواهند کرد که سهام را بانها بفروشند.

زیرا بطور قطع شخصیت شريك را میخواهد مستور بدارد تا طلبکار و حتی اشخاصیکه سهم آن شرکت را میخواهند بخزند توجه باشخاص نداشته و بدانند وثیقه معاملات شرکت همان سرمایه است و بس - اگر درج نام شخصی در شرکت سهامی میسر بود ممکن بود که اشخاصیکه شهرت زیاد دارند ولی صحت عملشان باندازه شهرتشان نیست در آن سوءاستفاده نمایند.

### تشکیل شرکت

شرکت سهامی را باید يك یا چند نفر مؤسس شوند. این اشخاص نخست کاری که دارند تنظیم اساسنامه است. اساسنامه شرکت باید نکات ذیل را مخصوصاً تصریح کند (ماده ۳۷)

- ۱ - اسم و مرکز اصلی شرکت.
  - ۲ - موضوع شرکت.
  - ۳ - مدت شرکت در صورتیکه شرکت برای مدت معینی تشکیل شود.
  - ۴ - مقدار سرمایه شرکت و مقدار قیمت سهام
  - ۵ - نوع سهام [ که سهام با اسم است یا بی اسم ]
- عده هر نوع از سهام و تعیین اینکه سهام با اسم و بی اسم بچه شکل ممکن است بهم تبدیل شود در صورتیکه تبدیل آن اساساً پذیرفته باشد.
- ۶ - هیئت های اداره و تفطیش.
  - ۷ - عده سهامی را که مدیران شرکت باید بصندوق شرکت بسپارند.
  - ۸ - مقررات راجع بدعوت مجمع عمومی و حق رأی صاحبان سهام و طریقه شور و اخذ رأی
  - ۹ - مطالبیکه برای قطع آن در مجمع عمومی اکثریت مخصوص لازم است.
  - ۱۰ - طرز ترتیب صورت حساب سالیانه و رسیدگی بآن و همچنین اصولی که برای حساب منافع و تقسیم آن باید رعایت شود.
  - ۱۱ - طریقی تغییر اساسنامه.